

Program za dvig konkurenčnosti Slovenije

Slovenija nujno potrebuje razvojni preboj – izzivi, ki jih razkrivajo domače in mednarodne analize (UMAR, IMD, EK, poročilo Maria Draghija), kažejo na nevarno drsenje po lestvicah konkurenčnosti. Nujno je celovito ukrepanje, saj konkurenčnost ne izhaja iz enega samega dejavnika, temveč iz prepletanja poslovnega okolja, kadrov, inovativnosti, digitalizacije in vlaganj. Združenje za Management Consulting Slovenije (ZMCS), v sodelovanju s strokovnjaki in gospodarstvom, podaja nabor ključnih argumentiranih stališč in predlogov za prepoznaven dvig konkurenčnosti. Osredotočeni so na področja z največjim vplivom na spremembe na strateški ravni. Končni cilj je oblikovanje konkretnih in ambicioznih vladnih ukrepov, ki bodo Sloveniji omogočili prehod v višjo razvojno stopnjo in ji zagotovili boljše pozicioniranje v globalnem okolju. V nadaljevanju podajamo ključne predloge:

1. Voditeljstvo

Tako IMD kot druge raziskave o konkurenčnosti kažejo na nizko raven voditeljstva, ki ga je potrebno sistematično razvijati ne le za operativni, temveč predvsem za strateški in taktični pristop. Razvoj voditeljstva je razvoj celovitih kompetenc, tako splošnih kot specifičnih in sicer tako na nivoju znanj in veščin kot tudi stališč ter kapacitete za transformacijo, povezane s stopnjo zavedanja.

2. Strateško delo je kontinuirano delo kot proces na državnem nivoju

Razvojno naravnano strateško delo je odraz razvite družbe, ko je zgrajen kontinuiran proces in sistematično vključuje različne skupine, ki se skozi delo vedno bolj usposablja in izboljšujejo svoje rezultate, ki so odraz različnih pogledov, metod, tehnik in pristopov. Strategija je le eden od rezultatov dela v ptičji perspektivi in se kot stroka razvija, zato je potrebno slediti najnovejšim spoznanjem in vanje aplicirati celovito znanje in razumevanje za njihovo profesionalno uvedbo v prakso.

3. Ločevanje ravni voditeljstva

Ločevanje strateških izzivov od taktičnih in operativnih tudi na nacionalni ravni je pogoj za konstruktivno sodelovanje z rezultati. Mešanje ravni je konfliktno, neproduktivno in ni razvojno naravnano.

4. Usmeritev podjetij v višje razvojne ravni z višjo dodano vrednostjo

Spodbude gospodarstvu naj usmerjajo podjetja v produkte in storitve, ki na trgu dosegajo višjo vrednost. Nova polja konkurenčnosti lahko najdemo z uporabo sodobnih tehnoloških dosežkov v novih izdelkih, storitvah in poslovnih modelih. Pri tem kupca učimo in ne le poslušamo. Omejevanje spodbud na cenovno in tehnološko tekmo ter splošne inovacije ne prinaša prebojne konkurenčnosti.

5. Vzpostavitev spodbujevalnega okolja za digitalizacijo

Digitalizacija ima ključno vlogo pri dvigu konkurenčnosti Slovenije, saj spodbuja višjo dodano vrednost, inovativnost in globalno vključenost podjetij. Kljub velikemu potencialu pa Slovenija zaostaja pri uvajanju digitalnih tehnologij, kar jo na lestvicah konkurenčnosti postavlja pod povprečje EU. Potrebni so sistemski ukrepi za podporo vlaganj v digitalne tehnologije in kompetence ter s tem v dvig dodane vrednosti, nove načine dela, nove produkte, storitve in prebojne poslovne modele.

6. Strateške investicije države le v poslovna okolja z visoko dodano vrednostjo in inovativno družbo

Slovenija mora usmeriti spodbude za tuje in domače investicije izključno v tista »green field« področja, ki prinašajo delovna mesta z visoko dodano vrednostjo, ki uvajajo inovativne tehnologije, ki prinašajo na trg nove poslovne modele, produkte in storitve. Pri tem je smiselno zasledovati Strategijo pametne specializacije in spodbujati investicije v področja, ki jih pokriva pametna specializacija.

7. Kadrovska politika

Za izboljšanje konkurenčnosti mora Slovenija sprejeti systemske reforme za privabljanje in zadržanje vrhunskih kadrov, vključno z ustreznimi davčnimi spodbudami. Ob tem je nujna krepitev poslovne kulture in vrednot, ki spodbujajo sodelovanje, zaupanje in inovativnost. Izobraževalni sistem mora postati bolj odziven na potrebe trga dela, zlasti na področjih, kot so umetna inteligenca, digitalizacija in zelene tehnologije. Ključno je tudi zmanjšanje davčnega bremena za visoko usposobljene strokovnjake.

Avtorji programa: Borut Potočnik, predsednik ZMCS, dr. Peter Stanovnik, Martina Puc, Saša Bezek Mejaš, Jani Zupan, Nenad Šutanovac